

อย่างไรก็ดี แม้ จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจแตกต่างกัน ในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนัก เบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้ โดยนาเหตุบางประการมา ประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำ ผิดเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนัก อาจจะต้องไล่ออก จากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำ ผิดไม่ ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาวางโทษสถานเบา ลดหลั่นกันตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำ ผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวาง โทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำ ผิดทำให้เกิดความเสียหายมาก น้อยต่างกัน

- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำ ผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ ที่เคยทำ ผิดมาก่อนแล้ว ผู้ทำ ผิดในเรื่องเดียวกัน ความที่พยายามแก้ไข บรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ ไม่ได้ พยายามทำ เช่นนั้นเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ ต้องหาไม่ตีเป็นเหตุให้ผู้ ต้องหาหลบหนี ในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำ เช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปทั้งๆ ที่รู้ ว่าผิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำ ไปเพราะไม่รู้ ว่าผิด

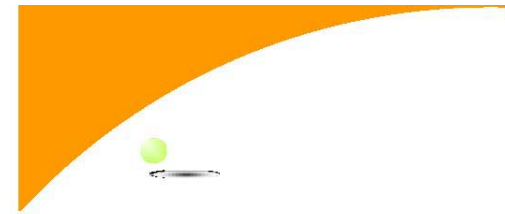
- **การให้โอกาสแก้ไขความประพฤติ** ถ้าเป็นความผิดเล็กน้อย ไม่ร้ายแรง อาจให้ โอกาสแก่ผู้ กระทำ ผิดที่จะแก้ไขความประพฤติอีก ครั้งโดยวางโทษสถานเบา หรืองดโทษโดยว่ากล่าวตักเตือนหรือหา ทัณฑ์บน แล้วแต่กรณี

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำ ผิดเพราะความจา เป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทสะ อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำ ผิดโดย สันดานชั่วร้าย บางทีการกระทำ ผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิตซึ่งต้อง ใช้ การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจ กำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้ กระทำ ผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณา โดยคำนึงถึง เพศ อายุตัว อายุราชการ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และสภาพทาง ส่วนตัวด้านอื่น ๆ ของผู้ กระทำ ผิด

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

แนวทางการลงโทษทางวินัยของข้าราชการ

สำนักงานปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตาม มาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการ พิจารณาโดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณา ความผิดและกำหนดโทษพึงกระทำ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริง ของเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยกระจ่างชัดพอที่จะพิจารณาความผิด และกำหนดโทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็นความผิดวินัย ซึ่งมีใช้ กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ข้อเท็จจริงจากการ สืบสวนหรือสอบสวน หากเป็นความผิดวินัยในกรณีความผิดที่ ปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลอื่น ถึงที่สุด การสืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวมข้อมูล แล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ ๒ หลัก คือ (๑) **หลักนิติธรรม** ได้แก่การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดทาง วินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้น เป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำ เช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทางวินัย ฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดฐาน นั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานใด ก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบ ความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบทเป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(๒) **หลักมิโนธรรม** ได้แก่ การพิจารณาบทพจนให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตาม เหตุผลที่ควรจะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (๑) ถ้า พิจารณาโดยใช้หลักมิโนธรรมด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ ควรจะเป็นในสภาพการณ์เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริง ตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้ นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมาก เงินขาดมือเสมอ ชักหน้า ไม่ถึงหลังเป็นประจําอย่างนี้แม้เงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาท ก็อาจ พังว่าเอาไปหมนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจํานวนพันเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลวง ๒๐-๓๐ บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป๋า ถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับ เงินส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างไร ก็ไม่น่าจะ ปรับบทเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาด องค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับ ประโยชน์ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่เงินอยู่กับตัว ด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะเวลาเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ พอที่จะฟังว่าเป็น การทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่มีเหตุบังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะ มาก ก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึง ขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัย หลัก นิติธรรม และหลักมิโนธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้อง ตามความเป็นจริง และเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัย หลัก นิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

๑) **หลักนิติธรรม** คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมาย กำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือ ปลดออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควร ลดหย่อนจะลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัด เงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้า เป็นความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควร งดโทษ จะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บน เป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

(๒) **หลักมิโนธรรม** คือ การพิจารณาบทพจนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใน ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่นในกรณีที่ กฎหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษ ไล่ออก หรือปลดออก ดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมิโน ธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย และทานองเดียวกันใน กรณีความผิดไม่ร้ายแรง กรณีไหนจะควรลงทัณฑ์ กักยาม กักขัง หรือภาคทัณฑ์ และกรณีไหนจะควรลดหย่อนโทษ หรือ งดโทษ ก็ควรใช้หลักมิโนธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) **หลักความเป็นธรรม** คือ การวางโทษจะต้องให้ได้ระดับ เสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ ไม่มียกเว้น ไม่ เลือกที่รักมักที่ชัง การกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และ พฤติการณ์คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน